

Jūs jau nebesate ateiviai nei svetimi, bet šventųjų bendrapiliečiai ir Dievo namiškiai /Ef 2,19/

2009 m. vasaris Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys **Nr. 1 (89)**
Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn.

Jau skaičiuojame, nors ir su paklaida, 2009-uosius po Kristaus gimimo metus. Nors senstame, galbūt mūsų gyvenimas komplikuojasi, nauji metai visuomet yra naujos vilties pradžia. Vilties, kad jie atneš ne vien rūpesčių, bet ir džiaugsmų, malonių staigmenų, kad Tas, kuris užtikrino: „Aš gyvenau ir jūs gyvensite“, išvaduos iš tų rūpesčių ar vargų, kuriais mus baugina pasaulis.

atima gyvybes sau arba savo vaikams. Tai liūdnas reiškinių vaizdas, tačiau liūdniausias reiškinys yra visų abejingumas žiūrint į atviras žmonijos žaizdas. Nes blogiau nei blogis ir blogieji yra abejingumas ir neveiklumas vadinamųjų padorių žmonių.“

Praėjo daugiau nei šimtas metų, kai buvo užrašyti šie žodžiai. Bet kaip jie tinka ir šiandien! Čia pildosi Šventraščio žodžiai, užrašyti

Kun. Ridas Tamulis

Būk ištikimas ir nenuogąstauk

Senajo Testamento Jozuės knyga mums byloja apie nenuilstamą Viešpaties rūpestį dėl žmogaus: „Kaip buvau su Moze, taip būsiu ir su tavimi! Neapvilsiu tavęs ir nepaliksiu! Tik būk stiprus ir labai ryžtingas, ištikimai elgdamasis, kad tau sektųsi, kad ir kur eitumei! Neleisk Įstatymo knygai pasitraukti tau nuo lūpų, nenutolk nei į dešinę, nei į kairę, ištikimai laikykis visko, kas joje parašyta. Tik tada padarysi savo kelią sėkmingą, tik tada tau seksis. Taigi nesibaimink ir nenuogąstauk, nes VIEŠPATS, tavo Dievas, su tavimi, kad ir kur eitumei!“ (plg. Joz 1, 5–9). Tai dieviška paguoda ir viltis šiais ir visais ateinančiais metais kiekvienam, kuris stengiasi gyventi ištikimai laikydamasis Dievo Žodžio.

Į 2009-uosius atsinešėme nemažai mums užkrautų nuogąstavimų dėl ateities. Bet šie nesenstantys žodžiai pasitinka mus viltimi, paguoda ir padrąsinimu, o kartu ir raginimu: būkite ištikimi Dievo mokymui, gręžkitės į Jį

metų pradžioje, nenukrypkite nuo Viešpaties mokymo visuose savo sumanymuose, darbuose ir poelgiuose, juo labiau kad „niekas nežino nei dienos, nei valandos“, kada Aukščiausiasis padės mūsų gyvenime tašką. „O, kad išgirstumėte šiandien, ką Viešpats byloja!“ – primena psalmė.

Kaip gamtoje, taip ir pasaulio istorijoje niekas neišnyksta: ką pasėjome praėjusiais metais, tampa būsimųjų metų pagrindu, tai sudygs kaip būsimąjo amžiaus palaima ar prakeiksmas.

Koks liūdniausias šio amžiaus reiškinys? Į tai daugiau kaip prieš šimtą metų, 1899 ir 1900 metų sandūroje, taikliai atsakė vienas prancūzų laikraštis: „Liūdniausias šiuolaikinis reiškinys – tai ne baisiai plintantis alkoholizmas, ne amorali spauda, kasdien nuodijanti širdis, ne žmogaus parsidavėliškumas, ne beturčių neapykanta pasiturintiems, netgi ne pasibaisėtinas savižudybių skaičiaus didėjimas, kai net šeimų tėvai ir motinos

Mokytojo knygoje: „Kas buvo, tas vėl bus; kas įvyko, tai vėl įvyks. Po saule nieko nėra nauja! Kartais apie kokį nors dalyką sakoma: „Žiūrėk, tai šis tas nauja!“ Betgi tas dalykas jau buvo šimtmečiais prieš mus“ (Mok 1, 9–10).

Aš šiam laikotarpiui priskirčiau ir nihilizmą, ir cinizmą. Bet gal tai irgi nieko naujo? Tiesiog prieš šimtmetį tokius įmantrius žodžius rečiau vartodavo.

Kur išeitis? Ji paprasta, kaip ir viskas, kas genialu. Vadovaukis Viešpaties mokymu, būk ištikimas šiam mokymui savo gyvenimu ir gyvensi ramybėje, „kurios negali duoti nei atimti pasaulis“. Papras-ta?! Anaiptol! Bet anąkart giliai smilktelėjo gimnazistės rašinyje perskaityti žodžiai: „Kvaila tūnoti pasitenkinus kažkuo mažesniu nei tobulybė“. Nejaugi atrpatome tuo tikėti?

Perspausdinta iš
„Šiaurės Atėnai“
2009-01-16 Nr. 924

Ekumeninė Maldų už krikščionių vienybę savaitė

sausio 21 – 25 d.

„Suglausk vieną su kitu, kad juodu būtų sujungti tavo rankoje“
Ez 37,17

VILNIUJE

Ekumeninė Maldų už krikščionių vienybę savaitė **Vilniuje prasidėjo sausio 21 d.** pamaldomis **Liuteronų bažnyčioje**, kur dalyvavo penki skirtingų konfesijų dvasininkai: ev. liuteronų kun. Ričardas Dokšas, ev. reformatų kun. Raimondas Stankevičius, katalikų Lietuvos vyskupų konferencijos gen. sekretorius kun. Gintaras Grušas, Bažnyčios Tikėjimo žodis vyresn. pastorius Giedrius Saulytis, rusų ortodoksų kun. Vitalijus Karikovas. Pamokslą pasakė monsinjoras G. Grušas, giedojo Vilniaus stačiatikių Konstantino ir Michailo cerkvės choras, vadovaujamas Taisijos Timofejevos, vargonavo Jūratė Landsbergytė.

Šeštadienį, sausio 24 d., Bernardinų bažnyčioje vyko ekumeninė konferencija apaštalo Pauliaus metams paminėti. Išvalgomis apie Pauliaus asmenybę, teologiją bei reikšmę Bažnyčiai pasidalinti buvo pakviesti skirtingų Bažnyčių atstovai.

Monsinjoras Gintaras Grušas perskaitė Vilniaus Arkivyskupo metropolito kardinolo Audrio Juozo Bačkio sveikinimą konferencijos dalyviams. Sveikinimo žodį tarė ir pabaigoje maldos žodžiais konferenciją užbaigė vyskupas augziliaras Juozas Tunaitis.

Pirmąjį pranešimą „Fariziejiškas Paulius“ skaitė ev. liuteronų bažnyčios kunigas, teologijos magistras, Klaipėdos universiteto HMF Teologijos katedros dėstytojas Remigijus Šemeklis, kuriame pasakojo apie apaštalo Pauliaus laikmetį ir jo priklausomybę fariziejų grupei. Pauliaus paveikslas buvo papildytas katalikų bažnyčios atstovės, VPU Katalikų tikybos ka-

tedros vedėjos, teologijos daktarės Ingridos Gudauskienės išvalgomis apie Pauliaus asmenį ir jo teologiją „Fariziejus krizėje. Detalės iš apaštalo Pauliaus paveikslo“. Po pertraukos, kaip Paulius prisimenamas Rytų Bažnyčios liturgijoje, pasidalino Vilniaus ortodoksų Šventosios Dvasios vienuolyno cerkvės kunigas Vitalijus Karikovas pranešime „Apaštalas Paulius Rytų Bažnyčios liturginėje tradicijoje“. Konferencijos baigiamasis pranešimas – Bažnyčios Tikėjimo žodis vyresn. pastoriaus, teologijos magistro Giedriaus Saulyčio apie „Pauliaus malonės teologiją“.

Konferenciją pradėjęs ir jai vadovavęs kun. Arūnas Pranciškus Peškaitis (OFM) po kiekvieno pranešimo pateikdavo trumpą apibendrinimą. Renginių muzikinėmis interpretacijomis bei Šv. Rašto skaitiniais papildė bernardinų bažnyčios parapijiečiai.

Baigiamosioms ekumeninės Maldų savaitės pamaldoms Vilniuje tradiciškai pakvietė **Šventų Jonų bažnyčia sekmadienio (sausio 25 d.)** vakarą. Pamaldų pradžią paskelbė varpelis, suskambo įžanginė psalmė, giedama Vynuo-gyno bažnyčios šlovintojų, ir per bažnyčią pajudėjo dvasininkų procesija, nešanti Bibliją ir Kryžių su laiminančiu Kristumi. Pamaldoms vadovavo Romos katalikų vyskupas augziliaras Juozas Tunaitis, Dievo Žodį skaitė Bažnyčios Tikėjimo žodis vyresn. pastorius Giedrius Saulytis, Vilniaus ev. reformatų parapijos kun. Raimondas Stankevičius, Romos katalikų vyskupas Juozas Tunaitis, pamokslą pasakė Lietuvos ev. liuteronų Bažnyčios vyskupas kun. Mindaugas Sabutis. Maldomis į Viešpatį kreipėsi ir visus kvietė melstis Vilniaus ev. liuteronų kun. Ričardas Dokšas, rusų ortodoksų kun. Vitalijus Ka-

rikovas, Vilniaus Krikščionių bažnyčios Vynuogynas pastorius Juras Grincevičius, kiti dvasininkai, giedojo Vilniaus liuteronų bažnyčios jaunimo ansamblis „Adoremus“, vadovaujamas Renatos Moraitės, o liaudies giesmes, akompanuojant kanklėmis, pagiedojo „Kanklelių“ choras. Paskutinei jų giedamai „Oi gi gražus, gražus tolimasis dangus, ar priimsi mane ten, Dievuliau brangus“ giesmei pritarė visi ekumeninių pamaldų dalyviai.

LELB vyskupas M. Sabutis savo pamokslė priminė, kad ekumeninės pamaldos vyksta jėzuitų Šv. Jonų bažnyčioje, kurios architektas liuteronas Jonas Kristupas Glaubicas yra sukūręs įvairių religinių konfesijų sakralinių pastatų projektus: Vilniaus liuteronų bažnyčios, stačiatikių Šv. Dvasios cerkvės, žydų Senosios Sinagogos. Pamokslė vyskupas kalbėjo, kad „mes mėgstame girtis savo darbais, lyginame, kiek mes esame geresni,

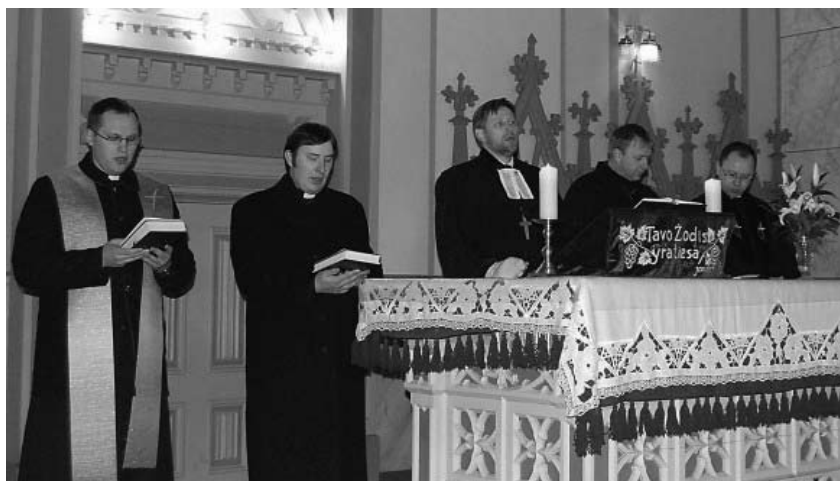
pranašesni už kitus, ir taip nutolstame nuo Dievo. Ekumeninė savaitė yra stabtelėjimas ir pagalvojimas“. Visi dalyviai – skaitovai kvietė melstis už vietines krikščionių bendruomenes, už bažnyčias ir ekumenines grupes, už savo dvasinius vadovus ir Bažnyčių autoritetus, kad Dvasia juos apšviestų ir suteiktų jiems malonę dirbti harmonijoje, džiaugsmo ir meilėje. Ypatingos maldos buvo skiriamos už tautas ir bendruomenes, kurios yra labai supriešintos ir patiria vidinius konfliktus. Visuotinėje maldoje buvo prašoma Viešpaties globoti Šiaurės ir Pietų Korėjos žmones, kad jų vienybės paieškos, nepaisant politinių nesutarimų ir skirtumų, duotų vaisių ir būtų vilties ženklų visiems, kas siekia susitaikymo susiskaldymuose. Nuo tarpusavio nesantaikos kenčiantiems Korėjos krikščionims buvo leista parinkti šių metų ekumeninės Maldų savaitės Biblijos tekstą. Jie pasirinko

iš Senojo Testamento pranašo Ezechielio knygos 37 skyriaus nuo 15 iki 24 eilutės apie Izraelio Efraimo ir Judo giminių sujungimą į vieną karalystę Dievo rankose: „Mane pasiekė VIEŠPATIES žodis: „Žmogau, paimk pagali ir parašyk ant jo „Judo ir jam ištikimų izraelitų“. Tuomet paimk kitą pagali ir parašyk ant jo: „Juozapo – tai yra Efraimo pagaly – ir visų jam ištikimų Izraelio namų“. Suglausk juodu vienas su kitu, kad būtų sujungti tavo rankoje. ...Tikėkite manimi, paimsiu Efraimo rankoje esantį Juozapo pagali, uždėsiu ant jo Judo pagali ir padarysiu iš jų vieną pagali, kad būtų sujungti mano rankoje. ... Išgelbėsiu juos iš visų atsimitimo darbų, kuriais jie nusidėjo, ir nuvalysiu juos. Tuomet jie bus mano tauta, o aš būsiu jų Dievas“.

InfoRef.lt, „V.r.ž.“inf.

Regimi krikščionių vienybės vaisiai Biržuose

Sausio 19-23 dienomis Biržuose kiekvieną vakarą, išskyrus ketvirtadienį, vyko ekumeninės pamaldos Biržų bažnyčioje. Šių metų ekumeninėse pamaldose buvo dvi naujovės: sutarta, kad vietoj visų dvasininkų pasveikinimo kalbų bus vienas pamokslas. Katalikų bažnyčioje pamokslavo sekmininkų dvasininkas, sekmininkų bažnyčioje – metodistų, metodistų bažnyčioje – evangelikų reformatų, o reformatų – katalikų dvasininkas. Ketvirtadienio vakarą pamaldų nebuvo, nes evangelikai liuteronai šiame savo bažnyčioje pamaldų nelaikė, tačiau penktadienį evangelikų liuteronų neseniai paskirtas dvasininkas Juozas Mišeikis atvyko iš Tauragės ir dalyvavo pamaldose reformatų bažnyčioje. Katalikų, reformatų, metodistų, sekmininkų ir liuteronų dvasininkai dalyvavo liturgijoje, skaitė Šventojo Rašto ištraukas bei vadovavo maldoms. Pamaldose taip pat dalyvavo krikščionys iš Septintosios dienos adventistų Biržų bendruomenės.

Antroji naujovė – pamaldų metu buvo renkamos tikslinės aukos Lietuvos Biblijos draugijai. Šiai idėjai pritarė visų Biržuose gyvojančių konfesijų dvasininkai. Pirmose pamaldose, pirmadienio vakare, buvo surinkta: 336,40 litai, antradienį – 427,12 litai; trečiadienį – 489,94 litai ir penktadienį – 556,03 litai. Iš viso 1809,49 litai. Biržų krikščionys liudija, kad ne tik kartu meldžiasi, bet ir bedarbystei augant šiame krašte moka vieningai aukoti

svarbiam tikslui ir Dievo garbei. Bendra malda ir auka – vienas iš ryškiausių ženklų pasauliui, kad Biržuose yra įtikėjusių per Dievo Žodį. Tai – liudijimas pasauliui, jog Jėzaus malda (Jn.17,20-21) neša regimus vaisius per konkrečius skirtingų konfesijų krikščionis tiek Biržuose, tiek Lietuvoje ir visame pasaulyje. Garbė vienam Dievui už tikėjimo vienybės dovana.

Kun. Rimas Mikalauskas

Ryškesni lietuvių reformatorių portretai

Sausio 17 d. rytą Vilniaus bažnyčia „Tikėjimo žodis“ atvėrė duris Reformacijos istorijos mylėtojams. Gausiai susirinkę įvairių evangelišku surinkimų krikščionys klausėsi labai įdomių pranešimų, uždavinėjo klausimus ir diskutavo.

Evangeliniam paveldui pažinti seminaro pavadinimas: „Ryškesni lietuvių reformatorių portretai“ vertė nelikti abejingais šiam renginiui, taip pat ir pranešėjos – Lietuvos Reformacijos istorijos – Lietuvos Reformacijos istorijos žinovės. Po du pranešimus skaitė dr. Dainora Pociūtė ir habil. dr. Ingė Lukšaitė. Renginį profesionaliai ir labai nuotaikingai vedė Vilniaus pedagoginio universiteto istorijos fakulteto prodekanas, istorikas Deimantas Karvelis. Seminarą malda pradėjo ir jį užbaigė Krikščionių bendrijos „Tikėjimo žodis“ vyresnysis pamokslininkas Giedrius Saulytis, muzika iš XVI - XVII a. ir giesmėmis iš Mažvydo „Katekizmo“ atitinkamą nuotaiką sukūrė šeimininkų bažnyčios šlovinimo grupė.

Pristatydamas prelegentes, moderatorių D. Karvelis paminėjo, kad daugelis anksčiau rašiusių autorių buvo konfesiškai šališki, tačiau abi šiandienos prelegentės į to meto įvykius ir asmenis savo tyrimuose pažvelgė laikantis istorijos mokslo principų. Jis paminėjo M. Liuterio teiginį, jog kalbant apie mokslus, krikščionio dievotumui palaikyti, reikalingos žinios iš teologijos, istorijos bei kalbų mokėjimas. Visus šios kriterijus atitinka dr. Pociūtė ir tai atsispindi jos darbuose.

Pirmoje dalyje dr. D. Pociūtė supažindino su visiems Lietuvos evangelikams gerai žinomu Abraomu Kulviečiu, jo studijomis, veikla Lietuvoje ir Prūsijoje. Pranešėjos teigimu, A. Kulvietis buvo pirmasis, kuriam realiai grėsė mirties bausmė dėl religinių pažiūrų, bet jis neišsižadėjo savo tikėjimo. Dr. D. Pociūtė aptarė ne tik A. Kulviečio biografiją, bet ir jo parašytą pirmąjį lietuvių Tikėjimo išpažinimą. Jame A. Kulvietis pirmasis suformulavo Reformacijos

dr. Dainora Pociūtė

Lietuvoje tikslus. Labai įdomu, jog šis iškilus Lietuvos Reformacijos tėvas pagrindinį išsilavinimą gavo ne Vokietijoje ar Šveicarijoje, bet katalikiškoje Italijoje, Sienos universitete, ir būtent čia besimokant baigė formuotis jo protestantiškosios pažiūros.

Abraomas mokslus pradėjo Krokuvos universitete, bet nusivylęs studijomis išvažiavo mokytis į Vakarų Europą. Vilniaus vaivada Albertas Goštautas sudarė sąlygas jam studijuoti užsienyje. Po vieną ar du semestrus jis mokėsi Witenbergo ir Leipcigo (Vokietija), Liuvono (Belgija) universitetuose. XVI a. pastarajame universitete dėstė ir buvo įkūręs trijų kalbų kolegiją žymusis Erazmas Roterdamiėtis, pakeitęs požiūrį į Šventąjį Raštą. Senujų kalbų mokėjimas sudarė prielaidas revizuoti scholastinį Šventraščio mokymą. E. Roterdamiėtį po dviejų metų išvarė, bet katedra liko ir joje kurį laiką mokėsi Kulvietis.

Daugeliui susirinkusiųjų buvo naujiena, kad Abraomo iš Kulvos tėvo pavardė Ginvila, ir atvykęs į Italiją, Kalambrijos regiono Sienos universitetą, jis užsiregistravo kaip Abraomas Ginvilionis iš Kulvos. A. Kulvietis buvo pirmasis lietu-

habil. dr. Ingė Lukšaitė

vis studentas Sienos universitete. Ten Abraomas apsigynė daktaro disertaciją. Apie jo ginimą išlikę protokolai, kuriuos prelegentei D. Pociūtei teko laikyti savo rankose. Ankstyvosios Reformacijos vieta kaip tik ir buvo Italija. Daug to meto vyskupų, kardinolų dalyvavo mėginime restauruoti Bažnyčią. Išlikę inkvizicijos archyvai, kurie tik prieš 15 metų buvo atidaryti ir tapo prieinami mokslui, apie tai byloja. Ankstyvosios Reformacijos periodas gavo ir savo pavadinimą – filoprotestantizmas. Iki šios paskaitos daugeliui buvo nežinomi filoprotestantizmo kūrėjų vardai, tokie kaip žymusis pamokslininkas Bernardas Okinas, broliai Faustas, Lelija ir Aleksandras Socinai. Pastarasis dalyvavo A. Kulviečio disertacijos gynime. Reformacija vienu metu kilo daugelyje Europos valstybių. Italų filoprotestantizmas gimė be sąsajų su Vokietija. Grįžęs į Lietuvos Lenkijos karalystę, A. Kulvietis išdėstė Reformacijos idėjas Žygimantui Augustui, Bonai Sforcai ir rekomendavo pasikviesti į karaliaus dvarą pamokslininką Okiną. Tai sudarė prielaidas 1541–1542 metais įkurti Vilniuje, karaliaus dvare, mokyklą bajorų vaikams, kur buvo dėsto-

mos senosios kalbos ir kitaip interpretuojamas Šventasis Raštas. Mokykla buvo privati, mokėsi apie 60 mokinių. Kai Bona Sforca trumpam išvyko į Krokuvą, Vilniaus vyskupas Povilas Alšėniškis apskundė A. Kulvietį Žygimantui Senajam ir išprašė Edikto, kuriame karalius įsakė Kulviečiui stoti prieš dvasiškąjį teismą. Nepaklusus, Abraomui paskelbė baniciją, jo turtas turėjo būti konfiskuotas. Mokykla buvo uždaryta, A. Kulvietis ir jo kolegos turėjo bėgti iš Vilniaus. Juos Karaliaučiuje priglaudė kunigaikštis Albrechtas Brandenburgietis, turėjęs tikslą įkurti universitetą. A. Kulvietis tapo klasikinių kalbų katedros vadovu. Lietuvoje buvo suimta Kulviečio šeima, tėvas mirė kalėjime, motiną Elžbietą kunigaikščiui Albrechtui pavyko išvaduoti. Karaliaučiuje 1543 m. A. Kulvietis parašė laiško forma Tikėjimo išpažinimą, kuris yra santrauka jo pažiūrų, išvardijo katalikų Bažnyčios negeroves: neintelektuali, nesiekia mokslo pažangos, draudžia eiliniam tikinčiajam skaityti Šventąjį Raštą, net laiko Biblijos skaitymą erezija. Išpažinime Kulvietis pripažino tik 2 sakramentus: Krikštą ir Viešpaties Vakarienę dviem pavidalais – duona ir vynu. Pagal Kulvietį Šventraštį gali interpretuoti kiekvienas žmo-

gus, ypač intelektualas, garbinti reikia tik vieną Dievą.

A. Kulvietis vertė į lietuvių kalbą giesmes ir psalmes, padėjo sudaryti sąlygas pasirodyti pirmajai lietuviškai knygai. A. Kulviečio 24 eilučių giesmė „Malonus dėkavojimas...“ išspausdinta Martyno Mažvydo Giesmyne (1570 m.).

1545 m. pavasarį A. Kulviečiui leido parvykti į Lietuvą. Vilniuje jis vedė disputus, bet jau balandį susirgo, grįžo tėviškėn ir ten mirė, kaip rašė jo pirmasis biografas Johanas Hopijus, giedant lietuviškai psalmes, kurias jis buvo parašęs bei giedoti išmokinęs.

Antras dr. D. Pociūtės pranešimas apie kitą Lietuvos Reformacijos tėvą, globėją ir rėmėją, faktinį Lietuvos valdovą – Mikalojų Radvilą Juodąjį. Jo dvare įkurtoje koplyčioje buvo pradėtos laikyti pirmos evangeliškos pamaldos, įsteigė pirmąją Lietuvoje spaustuvę lotyniškais rašmenimis. Ši spaustuvė spausdino išimtinai evangelišką literatūrą Lietuvoje ir Lenkijoje. Joje buvo išspausdinta ir garsioji Brastos (Radvilų) Biblija (1563 m.). Šiuos ir daugelį kitų mokslinio tyrimo faktų savo pranešime labai vaizdingai paminėjo pranešėja, gal būt todėl dar ilgai buvo užduodami klausimai ir į juos atsakinėjama.

Antrąją seminaro pranešėją hab. dr. Ingę Lukšaitę dr. D. Karvelis pristatė auditorijai kaip šiame laikmetyje apie protestantišką paveldą daugiausiai žinantį žmogų, kuris gali atsakyti į visus klausimus, o jei į kuri neatsakytų, vadinasi į jį negali atsakyti niekas.

Hab. dr. Ingės Lukšaitės pirmas pranešimas supažindino su Abraomo Kulviečio bendradarbiu ir bendražygiu, Karaliaučiaus universiteto pagrindiniu profesoriumi Stanislovu Rapolioniu. Įdomu buvo išgirsti ne tik apie šią iškilą asmenybę, jo biografijos smulkmenas, bet ir sunkius mokslinių tyrimų kelius ir takelius.

Kitas profesorės pranešimas buvo apie geriausiai eiliniam lietuviui žinomą protestantą, ev. liuteronų kunigą, pirmosios lietuviškos knygos sudarytoją Martyną Mažvydą. Skirtingai nei S. Rapolionis - intelektualas, teologas, universiteto profesorius, M. Mažvydas parodytas kaip liaudies, žmonių švietėjas, mokytojas, lietuvių raštijos pradininkas. Profesorė įrodė, kaip sudėtinga buvo tuo metu išleisti pirmąją lietuvišką knygą, koks sunkus buvo jos kelias į Didžiąją Lietuvą. Mažvydas sudarė sąlygas tikėjimo tiesoms pasiekti paprastas bendruomenes. Šis pranešimas taip sudomino auditoriją, jog klausimai ir atsakymai užsitęsė beveik tiek pat laiko, kiek ir pranešimas.

Džiugu, kad Bažnyčia „Tikėjimo žodis“ surengė tokį seminarą, kuriame dalyvavo ne tik šios bendruomenės iš visos Lietuvos suvažiavę tikintieji, dvasininkai, bet ir daug kitų krikščioniškų bažnyčių dvasininkų: baptistai, sekmininkai, metodistai, reformatai ir liuteronai. Nors šis renginys nebuvo įvardytas kaip ekumeninis ar skirtas artėjančiai ekumeninei savaitei pažymėti, tačiau auditorijos įvairovė parodė bendrus krikščioniškus tikslus ir siekius, bendrą supratimą ir visiems neįkainojamą Reformacijos ir jos tėvų svarbą.

Renginio vedėjas Deimantas Karvelis pertraukos metu diskutuoja su pranešėja Dainora Pociūte

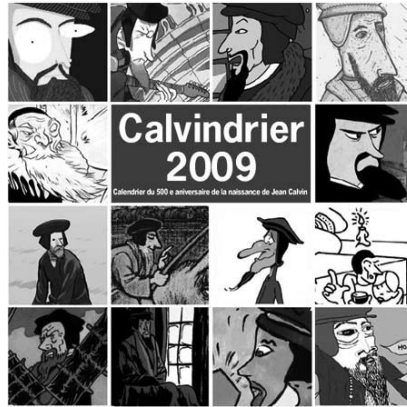

Renginiai JONO KALVINO 500 gimimo metinių jubiliejui

2009-ieji metai paskelbti didžiojo reformatų teologo Jono Kalvino Jubiliejiniais metais.

Konferencija „Kalvinas, despotas?“

Sausio 16 -17 d.d. Hanoveryje, Vokietija, vyko konferencija „Kalvinas, despotas?“. Koks Kalvino ir jo veiklos įvaizdis susiformavo krikščionių galvose? Koks jis buvo iš tikrųjų? Kaip jis formavo bažnyčios gyvenimą Ženevoje? 2009 –ųjų - Kalvino metų - pradžioje Reformų aljanso organizuota konferencija buvo mėginimas pataisyti karikatūrinius Ženevos reformatoriaus vaizdinius, kurie iki šiol kuria Jono Kalvino įvaizdį daugelio krikščionių galvose. Konferencijoje taip pat buvo gvildinamas klausimas, ar Vokietijos krikščionys reformatai susiję su Kalvino teologija, o jeigu taip, tai kaip. Renginys buvo skirtas šia tema besidomintiems bažnyčių vadovaujančių struktūrų nariams.

Kalvino kalendoriaus viršelis ir vasario mėn iliustracija. Dail. Helena Bruller
Žodžių žaismas iliustracijoje: „Aš jums jau sakiau: Jūs negaunate darbo, nes „protestantai“, – kaip tas žodis bebūtų rašomas – neseka šventųjų pavyzdžiu“.

Jono Kalvino kalendorius

Jono Kalvino jubiliejiniais metams sukurtas Kalendorius iš 14 mėnesių. Kalendorius prasideda 2008 metų gruodžiu, baigiasi – 2010 metų sausiu. Kiekvienam mėnesiui žymiausi Ženevos dailininkai, grafikai sukūrė J.Kalvino gyvenimo momentus atspindinčias humoristines iliustracijas. Kalendorių galima įsigyti internetu, deja, jis išleistas tik

prancūzų kalba.

J.Kalvino jubiliejaus proga apie didįjį reformatorių išleista daug naujų knygų, vaizdinių priemonių, audio, video kompaktinių plokštelių su XVI a. giesmėmis ar kitais to laikmečio kūrinių, netgi ... šokoladas.

„V.r.ž.“ inf

Naujoji Švietimo ir mokslo viceministrė Nerija Putinaitė

Naujojoje Vyriausybėje Švietimo ir mokslo ministerijos viceministro postas atiteko Vilniaus ev. liuteronų parapijos pirmininkei, filosofijos mokslų daktarei Nerijai Putinaitei, pastaruoju laiku dirbusiai Lietuvos Respublikos

prezidento patarėja švietimo klausimais. Tauragėje gimusi ir augusi N.Putinaitė 1989 metais aukso medaliu baigė Tauragės pirmąją vidurinę mokyklą (dabar Martyno Mažvydo pagrindinė mokykla), buvo gabi matematikė, rajoninių ir respublikinių matematikos olimpiadų laureatė. Baigusi mokyklą N.Putinaitė Vilniaus universitete studijavo filosofiją, 1995 m. tapo filosofijos magistre, 1998 m. – religijos mokslų magistre. 1996-2000 m. mokėsi Lietuvos filosofijos ir sociologijos instituto (dabar KFMI) doktorantūroje, apgynė filosofijos mokslų daktaro disertaciją „Teisingumo problema Imanuelio Kanto

filosofijoje“. Stažavosi Marburgo, Greifsvaldo, Tiubingeno (Vokietija) ir Puatjė (Prancūzija) universitetuose. Yra išleidusi ne vieną autorinę knygą: „Paskutinioji Proto revoliucija“ (2004 m.), „Šiaurės Atėnų tremtiniai“ (2004 m.), „Nenutrūkusi styga. Prisitaikymas ir pasipriešinimas Sovietų Lietuvoje“ (2007 m.), taip pat sudariusi keletą knygų su kitais autoriais: „Tradicija ir pokyčiai, filosofinė ir sociologinė perspektyvos“ (1999 m.), „(Po) etikos, kaip galima šiuolaikinė etika“ (su A. Žukauskaite 2002 m.), „Tikėjimo prieigos“ (2003 m.).

„V.r.ž.“ inf.

PALAIMINK, DIEVE, TUOS, KURIE TIKI

„Palaimink, Dieve, tuos, kurie tiki...“ giesmės, kurią Kaune giedojo Vilniaus ev. reformatų choras „Giesmė“, žodžiai atitiko nuotaiką, vyravusią vasario 1 d. Kauno reformatų parapijos pamaldose. Vilniečiai - choristai ir eiliniai parapijiečiai – tradiciškai lanko įvairias Lietuvos reformatų parapijas, pastiprindami jas tikėjime. Rudenį buvome nuvykę į Kėdainius, šį kartą svečiavomės Kaune.

Pamaldos Kaune

Sumanyta buvo visiems važiuoti traukiniu, ypač tuo iš anksto džiau-gėsi Vilniaus sekmadieninės mokyklėlės vaikai, kuriems buvo pažadėta išpūdinga kelionė daugiaaukščių traukiniu. Deja, keturiolika laipsnių žemiau nulio rodęs gyvsidabrio stulpelis sujaukė planus, teko atšaukti renginį vaikams, o ir kai kuriuos suaugusius išgąsdino paspaudęs šaltukas. Patys išsvermingiausi kas automobiliais, kas traukiniu susirinko Kaune, dar prieš pamaldas sugebėjo aplankyti M.K.Čiurlionio dailės muziejų, paklaidžioti po Kauno senamiesčio siauras gatveles beieškant liuteronų Šv. Trejybės bažnyčios. Kauno broliai liuteronai draugiškai išleido netekusius savo patalpų reformatus.

Kauno reformatų bažnyčios istorinio pastato, kuriame įsikūręs M.Riomerio universiteto Viešojo administravimo fakultetas, gražinimo tikintiesiems klausimą kaip tik sausio 14 dieną svarstė Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komitetas. Posėdyje be kitų kviestų asmenų dalyvavo Lietuvos ev. reformatų gen. superint. kun. Rimas

Mikalaszkas. Komisijos nuomone pastatas Ožeškienės g. 41 be abejo-nės yra bažnyčios pastatas ir pritarė nuomonei, kad jis turėtų būti gražintas religinei bendruomenei naudoti pagal paskirtį, t.y. maldos namams. Tačiau pagal galiojančią įstatymą, švietimui ir kultūrai naudojami bažnytiniai pastatai nėra gražintini įprasta tvarka, be to į pastatą pretenduoja dvi bendruomenės. M. Riomerio universiteto atstovai pabrėžė, kad universiteto vadovybė suteiktų galimybę abiem evangelikų reformatų pusėms melstis ir pasiūlė sudaryti trišalį susitarimą dėl pamaldų laiko bei tvarkos tarp fakulteto vadovybės, Sinodo atstovo bei nuo Sinodo 2001 metais atsiskyrusių kauniečių ev. reformatų. Pastarieji sudarė išpūdį, kad tokiam susitarimui pritarėtų, tačiau, pasibaigus visiems sutartiems terminams, atsisakė. Kai yra siekiama tik užvaldyti patalpų raktus - sunku bendrauti ir tartis. Seimo Žmogaus teisių komitetas nutarė prie šio klausimo grįžti kitame posėdyje ir jame priims galutinį sprendimą.

2008 metais Sinodo Biržuose paskirtas Kauno ev. reformatų parapijos klebonas kun. Tomas Sakas, siekiant išvengti trikdžių tolimesnei dvasinei tarnystei, paprašė pagalbos broliškos Kauno ev. liuteronų parapijos, sulaukė teigiamo atsako, ir jau kuris laikas kiekvieną sekmadienį Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios – *Unitas Lithuaniae* – Sinodui priklausantys Kauno reformatai meldžiasi ev. liuteronų Šv. Trejybės bažnyčioje. Viltis sugrįžti į senelių ir prosenelių aukomis statytus maldos namus išlieka ir auga maldoje.

Vilniečių vardu sveikindama kauniečius ir svečius Vilniaus reformatų parapijos pirmininkė dr. Renata Bareikienė pasakė, kad patys būdami tremtyje suprantame ir kitus panašaus likimo tikėjimo brolius ir seses, o perduodama sveikinimus

nuo Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios Konsistorijos prezidentė patikino, kad svarbiau yra ne pastatas, o dvasinė Bažnyčios statyba, linkėjo susitelkimo ir tvirtybės, iš naujo suburiant parapiją.

Pamaldoms vadovavo Kauno klebonas kun. Tomas Sakas, o Vilniaus parapijos kun. Raimondas Stankevičius sakė pamokslą, kuriame akcentavo šio laikmečio sunkumus ir krizę, kiekvieno išbandymo privalumus ir naudą tikinčiam žmogui.

Pamaldose dalyvavo ne tik vilniečiai, kauniečiai, bet ir gausus būrys baisogaliečių. Jie buvo atvykę paminėti prieš metus mirusio Alberto Kolupailos - įdomaus likimo žmogaus. Kažkada gyvendamas tėvų namuose Biržuose, susipažino su reformate Marija Kutraite, juos Nemunėlio Radviliškio bažnyčioje sutuokė reformatų kunigas. Po karo šeima įsikūrė Baisogaloje, užaugino keturias dukras ir sūnų. Gyvenimo vingiai, jau mirus žmonai, vėl suvedė su reformatais, šį kartą per dukraitę Džiuljetą, kunigo Raimondo Stankevičiaus žmoną... A. Kolupaila, būdamas gyvas rėmė ir Romos katalikų, ir ev. reformatų Bažnyčią. A. Kolupailos atminimui visa bažnyčia sugiedojo biržiečių reformatų mėgstamą giesmę „Dieve, arčiau Tavęs...“.

Po pamaldų šeiminkų vardu kun. T. Sakas visus pakvietė pratęsti bendrystę netoliese esančioje kavinėje, nes, kaip ir vilniečiai, liuteronų bažnyčios patalpomis gali naudotis tik pamaldoms. Ten prie arbatos ar kavos puodelių, pyragų, ledų buvo daug šnekų, padėkos giesmių, diskusijų apie ateitį su senais pažįstamais, draugais ar giminėmis, nes dauguma kauniečių reformatų taip pat kilę nuo Biržų krašto.

Dokumentinis filmas pasakoja apie Jėzų iš Nazareto

Kalėdų išvakarėse daug turistų vyksta į Izraelį paminėti Kristaus gimimo. Betliejus – miestas, kuriame Jėzus gimė, tačiau Nazaretas – Jo tėvų, Marijos ir Juozapo, gimtinė.

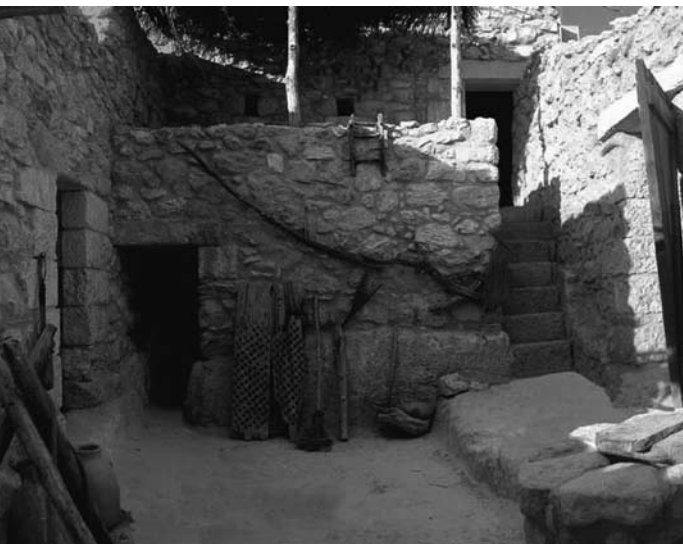
Šiuolaikinis Nazaretas

Šiame Izraelio mieste nufilmuotas naujas dokumentinis serialas „Nazaretas pažįsta Jėzų“. (angl. Nazareth Jesus Knew).

Filmo kūrėjai - prodiuseris Patas Boone iš Jungtinių Amerikos Valstijų ir aktorius Gary Bayeris, kilęs iš miesto, kuriame Dievas nusprendė apsireikšti mergelei Marijai. „Šioje vietoje Jis sakė Marijai: „Tu pagimdysi Dievo

sūnų,“ – sakė G. Bayeris. – „Į šią vietą Marija, Juozapas ir berniukas Jėzus grįžo iš Egipto, į kurį buvo pabėgę. Ir dabar, šioje vietoje, Jėzus vėl skelbia apie savo tarnystę ir viešpatavimą“.

Dokumentinio filmo prodiuseriai stengėsi, kad žiūrovai pajustų, koks buvo Jėzaus ir kitų žmonių gyvenimas Nazarete daugiau kaip prieš du tūkstančius metų. Buvo

Filmavimo aikštelė

Dokumentinio filmo scena – Marija ir Juozapas

filmuojama vietovėje netoli Nazareto, stengiantis atkurti pirmojo amžiaus kaimelį. „Naudojome dekoracijas, bet filmavome ir realiam kaimelyje, panašiai, kaip filmui apie Jungtines Valstijas buvo pasirinktas Jamestown,“ – kalbėjo G. Bayeris naujienų agentūrai CBN News. – „Filmavome ir tikrus to laikmečio daiktus. Pavyzdžiui, vyno spaustuva. Jėzus praleido čia

apie 80 proc. savo vaikystės. Galimas daiktas, kad Jis šokinėjo ant mūsų atrasto spaustuvo“.

G. Bayeris sakė, kad konteksto atkūrimas yra labai svarbi filmo kūrimo dalis. Bet prodiuseriai tai pat tikisi, jog žmonės geriau supras Dievo Žodį. „Filmo kūrėjai parengė dvylika pusės valandos trukmės serijų. Jos sudarytos iš palyginimų bei Jėzaus gyvenimo epizodų, pa-

vyzdžiui, kai sinagogoje Jis paskelbė pasauliui, kas Jis yra“.

„Filmas praturtins ir pagilins suvokimą, ką Jėzus sakė. Ir ne tik Jėzaus palyginimus, bet ir Evangelijose aprašytus įvykius, tokius, kaip paralyžuotojo išgydymą,“ – aiškino G. Bayeris. – „Keturi draugai paguldė paralyžuotą ant gulto ir nuleido jį per stogą. Teko nuimti kelias plytas. Ne taip lengva buvo pasiekti Jėzų. Bet jie taip stipriai tikėjo, kad Jėzus išgydys jų draugą. Taip pat nuostabus dalykas, kad patalpoje buvo prisigrūdę tiek žmonių, jog jie negalėjo įeiti. Tai reiškia, kad Dievo jėga veikė galingai, ir nė vienas nenorėjo pasitraukti iš savo vietos“.

Seriale kūrėjai tikisi, kad žiūrovai taip pat nenorės pasitraukti iš savo vietų. Manoma, jog filmas bus pradėtas rodyti 2009 metais.

**Parengė Dalia Janušaitienė
pagal www.cbn.com
Perspausdinta iš www.btz.lt**

Atkurti senojo Nazareto vaizdai

Mokslininkai tvirtina: Kristus gimė birželį

Kai kurių mokslininkų nuomone, iš tiesų Jėzus iš Nazareto gimė birželio mėnesį. Australijos astronomo Dave Reneke vadovaujama mokslininkų komanda, naudodama kompiuterines programas, stengėsi nustatyti, kada gi iš tikrųjų gimė Jėzus. Jie priėjo prie išvados, kad Jėzus gimė birželio 17 d., dveji metai prieš mūsų erą, nes šią dieną Venera ir Jupiteris taip priartėjo vienas prie kito, kad atrodė lyg vienas

ryškus šviesulys. Mokslininkas žurnalistas kalbėjo, kad tai panašu į Kalėdų žvaigždę, bent toks paaiškinimas labiausiai pagrįstas iš visų. Anksčiau dėstytos teorijos siūlė paaiškinimus, kad Kalėdų žvaigždė galėjo būti supernova, kometa, ar Jupiterio ir Saturno konjunkcija, vykusį 7-ais metais prieš mūsų erą. Bet D. Reneke tvirtina, kad jo vadovaujamos komandos naudotos technologijos pateikė tiksliausią paaiškinimą.

Jie patys nustebo, jog toks ryškus objektas pasirodė Rytuose būtent tuo metu.

Kristaus gimimo data gruodžio mėnesį pasirinkta susitarimu, ir tai nereiškia, kad būtent tą dieną Jis gimė. Mokslininkas mano, kad nauji duomenys apie Kristaus gimimą gali tik sustiprinti žmonių tikėjimą, o ne nuvilti.

„V.r.ž.“ inf.

Apie gerąjį ganytoją arba kaip žadinama krikščionybė

Ar kas skaitėte Lietuvoje gerą knygą apie gerą kunigą? Neskaitėte niekas. Nes tokios nebuvo. O ar skaitėte knygą apie krikščionybės problemas visame pasaulyje? Ne, nes tokios dar nėra.

Klausdamas ir pats atsakdamas rašytojas bei publicistas Kostas Kaukas turi kozirį – savo naująjį darbą „Dievui, Bažnyčiai, žmonėms“ (2008 m.). Knygai nepakaks vieno gerojo ganytojo istorijos vardo. Tai dialogo šauklys visų konfesijų atstovams.

Kaip pažymėjo Klaipėdos universiteto evangeliškosios teologijos centro direktorius, katedros vedėjas, docentas, daktaras Arūnas Baublys, krikščionybės istorijoje dažnai ieškoma didžiavyrių, bet dideli darbai prasideda nuo mažmožių.

Taip atsitiko ir naujosios knygos herojui Liudvikui Fetingiui. Vėlu metų sunkvežimiu atvyko trys kunigai, į rankas įdavė raštą – neigiamo atsakymo, žinoma, negalėjo būti. Ir prasidėjo, sulig parašu, sudėtingas kunigo kelias, kurio kryžius nešamas visą gyvenimą.

Sunku patikėti, jog L. Fetingis baigė tik vairuotojų ir elektrikų kursus bei neakivaizdinę vidurinę mokyklą. Sakytum mažoka orkestrų vadovui, Dievo žodžio sakytojui, krikščioniškų giesmių knygos sudarytojui ar universiteto dėstytojui. Ir visai nesvarbu, jog priskaičiuotum dar bent penkiolika šio žmogaus įvaldytų amatų. 33 metai kunigavimo, 55 metai darbo bažnyčioje ir Bažnyčiai.

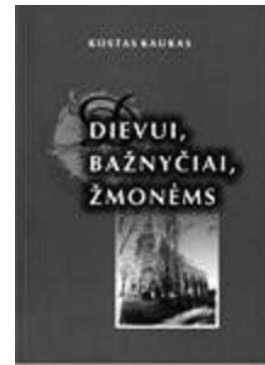
Pasak A. Baublio, Liudviko Fetingio biografija būdinga daugumai Mažosios Lietuvos krašto žmonių. Krašto, kuris neteko dalies savasties, buvo nuniokotas daugiau nei visa Lietuva pokaryje, krašto, kurio žmonės laikė antrarūšiais, kuriems buvo peršamas vokiškumas. Šie žmonės išlaikė meilę savo žemei, Bažnyčiai, sugebėjo atlaikyti visas negandas ir šiandien pelnytai sulaukia pagarbos ir dėmesio.

„Per daugelį K. Kauko knygų pažinau šį kraštą. Esu dėkingas ir L. Fetingiui, su kuriuo stovėjome ištakose, ruošiant tradicinės liuteronų Bažnyčios dvasininkus“, – sakė A. Baublys.

Darbu „Dievui, bažnyčiai, žmonėms“ rašytojas retoriškai klausia – kodėl Lietuvoje nebeiškyla tokie žmonės, kaip Mažvydas, Donelaitis, Valančius, Maironis ar Vaižgantas? Ir linki kunigams daugiau bendrauti su žmonėmis – sekti Kristaus pavyzdžiu ir eiti pas žmogų. Juk dėl to ir L. Fetingį visi myli, įsitikinęs K. Kaukas, o kas nemyli – pavydi jo veiklumo, buvimo su žmonėmis.

Giesmės, lydėjusios L. Fetingį nuo pat vaikystės, supančios kiekvieną giedančios liuteronų bažnyčios narį, jaukumu apgaubė ir knygos pristatymą, kur prof. A. Kaukienės ir K. Kauko vaikaičiai, pakrikštyti L. Fetingio, giedojo jo redaguotą giesmę.

Nuolatinio bėgimo laikais, kai taip dažnai rašoma apie jau iškeliavusius, džiaugsminga ir svarbu, jog

knyga laiku išvydo ne tik pasaulį, bet ir jos herojų. Dar svarbiau, kad savo diskusiniais klausimais ir problemomis ji pasiektų tuos, kurių dialogas knygos pristatyme taip ir neįvyko – krikščionybės skleidėjus.

K. Kauko knygoje „Dievui, Bažnyčiai, žmonėms“ per kunigo L. Fetingio gyvenimo istoriją ir veiklą aptariamos svarbiausios krikščionybės problemos.

Viktorija Vaškytė
Sutrumpinta iš „Mažoji Lietuva“
2009 m. sausio 18 d.

Vainikuojančioje giesmėje rankomis susikibo ir pagrindiniai vakaro herojai: kunigas L. Fetingis (kairėje) bei rašytojas K. Kaukas (dešinėje). Centre - knygos ištraukas skaitęs aktorius A. Šimanskis

Apie Kėdainių senamiesčio rūsius

Ką tik lietuvių ir anglų kalbomis išleista archeologo Algirdo Juknevičiaus ir Kėdainių savivaldybės architekto tarnybos vyr. specialistės Margaritos Rukšienės knyga „Kėdainių senamiesčio rūšiai“, kurioje pateikiama informacija apie bemaž dešimt vertingiausių atkastų ir restauruotų senamiesčio rūšių. Per 16 metų archeologai Kėdainiuose yra aptikę daugiau kaip 30 kelių šimtmečių senumo patalpų. Archeologai teigia, kad Kėdainiai turi ištisą požeminį miestą. Beveik po kiekvienu senamiesčio centrinės dalies namu yra senųjų

rūšių. Net ten, kur nebėra namų, rūšiai tebeglūdi po žeme. Legendos pasakoja, kad po Kėdainių senamiesčiu yra daugybė požemių ir tunelių, kuriais galima iš vienos miesto pusės pereiti į kitą arba patekti į parką prie Dotnuvėlės upės bei klaidžioti ten stovėjusių dvaro rūmų požemiuose.

Pirmuosius rūsius maždaug prieš 550 metų meistras sumūrijo kairiojoje aukštutinėje Nevėžio terasoje, po Šv. Jurgio bažnyčia, kuriuos iki šiol gaubia paslaptys. Pasakojama, kad šią bažnyčią XIV a. pradžioje pastatė kryžiuočiai. Joje

jie gynėsi nuo lietuvių antpuolių ir buvo numarinti badu. Bažnyčios rūsiuose palaidoti jų palaikai, paslėpti ginklai ir šarvai. Istoriniai šaltiniai byloja, kad viename rūsyje ilsisi palaikai 1542 metais mirusio Kėdainių savininko ir Žemaitijos seniūno Jono III Radvilos.

Po Šviesiaja gimnazija esančiuose rūsiuose mielai renkasi gimnazistai – čia vyksta klubų veikla, rengiami seminarai. 1652–1655 metais šiose patalpose veikė Joachimo Jurgio Reto spaustuvė, kurioje 1653 metais buvo išspausdintas XVII a. solidžiausias leidinys lietuvių kalba - evangelikų reformatų „Knyga nobažnyštės krikščioniškos“. Po 1684 metais kilusio gaisro rūšys buvo rekonstruotas.

Po didinga renesansine evangelikų reformatų bažnyčia, statyta 1631–1652 metais, sumūryti šeši skliautuoti rūšiai kunigaikščiams Radviloms ir garbingiems miesto svečiams laidoti. Erdviame skliautuotame rūsyje po rytine bažnyčios dalimi įrengtas kunigaikščių Radvilų mauzoliejus.

Leidinyje pateikiama nemažai vertingos informacijos ir apie kitus miesto rūsius, kuriuose šiuo metu veikia kavinės ar kitos privačios įstaigos.

„V.r.ž.“ inf.

Įgarsintą Bibliją galės klausyti ir tautos, neturinčios rašto

JAV misionierių draugija „Tikėjimas iš klausymo“ (angl. Faith Comes By Hearing) planuoja iki 2016 metų į du tūkstančius kalbų išversti ir išleisti įgarsintą Bibliją.

Jei tai padaryti pavyks, tai Šventasis Raštas bus pasiekiamas 97 proc. pasaulio gyventojų, įskaitant ir tas etnines grupes, kurios iki šiol neturi rašto.

Draugija „Tikėjimas iš klausymo“ buvo įkurta 1972 metais Naujosios Meksikos valstijoje,

JAV. Misionieriai, vadovaudamiesi apaštalo Pauliaus žodžiais „Tikėjimas iš klausymo, o klausymas – iš Dievo Žodžio“, visame pasaulyje platina Biblijos garso įrašus kasetėse, kompaktiniuose diskuose bei skaitmeninėse atmintinėse.

Ekspertai tvirtina, kad 70 proc. pasaulio gyventojų nemoka skaityti arba neturi savo rašto bei gyvena skurde. Taigi, spausdintas Dievo Žodis jiems nepasiekiamas.

Šiuo metu Biblijos garso įrašai

platinami 333 kalbomis. Pastaruoju metu baigtas vertimas į koma kalbą, kuria kalba apie keturis tūkstančius žmonių Ganoje – tai viena iš „mažiausių“ kalbų pasaulyje. Ekspertai tvirtina, kad ši etninė grupė visiškai neraštinga, – t.y. nė vienas koma tautybės asmuo nemoka skaityti. Prieš porą metų draugija planavo išversti Bibliją į 250 Afrikos kalbų.

Perspausdinta iš www.btz.lt

Boguslavo ir Anos Marijos Radvilų epitafijos

Neseniai Kaliningrade (Karaliaučiuje) atstatytoje istorinėje katedroje restauruotas LDK paskutinio Radvilų giminės reformato kunigaikščio Boguslavo Radvilos (1620 -1669) ir jo žmonos Anos Marijos (1640 -1667) antkapis su epitafijomis. Epitafijos buvo smarkiai nukentėjusios per II pasaulinį karą dėl kilusio gaisro. Anos Marijos marmurinė epitafija pakeitė spalvą, o Boguslavo - atitrūko nuo sienos ir nukrito tekstu

žemyn, tai ją išgelbėjo nuo sunaikinimo. Epitafijos restauruotos Lenkijos respublikos kultūros ir nacionalinio paveldo ministerijos ir Kultūros ir meno be sienų fondo lėšomis. Restauruojama epitafija ir Karaliaučiaus universiteto įkūrėjui, hercogui Albrechtui I Brandenburgiečiui (1490 05 17 – 1568 03 20), sukurta 1570 metais meistro Jokūbo Vinksono, Diurerio mokinio.

„V.r.ž.“ inf.

Maldos už gyvenančius su autizmo ir Aspergerio sindromu diena

Tikinčiųjų bendruomenės šių metų vasario 8 d. buvo kviečiamos melstis už milijonus viso pasaulio žmonių, turinčių autizmo sindromą. Ši diena - tarptautinė Maldos už gyvenančius su autizmo ir Aspergerio sindromu diena.

Autizmas – vystymosi sutrikimas, kuris trukdo žmonėms pakankamai suvokti juos supantį pasaulį ir užmegzti santykius su kitais žmonėmis. Manoma, kad maždaug vienas iš šimto vaikų Jungtinėje Karalystėje kenčia nuo autizmo spektro sutrikimo.

Autizmo fondas (*angl. The Autism Foundation*) ragina baž-

nyčių vadovus išnaudoti Autizmo sekmadienio teikiamas galimybes autizmo problemai iškelti ir melstis už apie 60 milijonų autistiškų žmonių visame pasaulyje.

Autizmo fondo įkūrėjas Ivanas Corea, kurio dvylikmetis sūnus yra autistas, mano, kad tikinčiųjų bendruomenės turėtų daugiau rūpintis šiomis lengvai pažeidžiamomis šeimomis nuosmukio metu ir padėti joms. Šiandien dar daugiau šeimų gyvena žemiau skurdo ribos, todėl raginame tikinčiųjų bendruomenes rūpintis stokojančiais.

Maldos už gyvenančius su autizmo ir Aspergerio sindromu dieną iniciavo anglikonų bažnyčios tarnautojas Vernonas Corea (I. Corea tėvas, gyvenęs 1927 - 2002). Pirmoji malda už autistus buvo surengta Šv. Pauliaus katedroje Londone 2002 metais.

V. Corea užrašė savo maldas, ragindamas nepamiršti autistiškų žmonių:

„Maloningasis Tėve, dėkojame, kad atidavei už mus savo Sūnų, kad Jis mokytų mus ir atleistų. Jis kentėjo ir mirė už mus, o būdamas

šioje žemėje gydė ligonius ir prisiliedavo prie kiekvieno gyvenimo.

Priimk gyvenimus visų autistiškų žmonių, kurie gyvena mūsų tauotoje, į Savo meilės glėbį. Prašome, uždėk ant jų Savo rankas ir suteik jiems Savo ramybę. Paliesk juos Šventosios Dvasios jėga ir išgydyk juos. Jėzaus vardu. Amen.“

V. Corea taip pat užrašė autisto vaiko maldą:

„Jėzau, ačiū Tau, kad esi šalia manęs. Yra daug dalykų, kuriuos norėčiau daryti geriau – kalbėti ir rašyti. Prašau, padėk man. Jau daug sykių padėjai man. Kartais aš suvokiu pasaulį per paveikslus. Mėgstu piešti, žiūrėti televizorių. Bet norėčiau atlikti daug dalykų, kurių šiandien nepajėgiu. Prašau, uždėk ant manęs Savo rankas ir palaimink mane...“

Sutrumpinta iš www.btz.lt

P.S. Su autizmu sergančiais vaikais dirba išėivijos lietuvių reformatų kunigė Erika Brooks.

KAPINIŲ ŠVENTĖS

Galima daug išvardinti bendrų dalykų, kurie jungia įvairiuose kraštuose gyvenančius evangelikus. Kiekviename krašte jie taip pat turi tik savo kraštui būdingus bruožus, tradicijas. Kapinių šventės tikrai yra Baltijos evangelikų tradicijos ypatybė.

Neteko aptikti kapinių švenčių tradicijos kilmės mokslinio tyrimo. Nėra žinoma kada ji gimė, kokios jos kilmės priežastys. Galime tik spėlioti, daryti prielaidas. Mels-tis kapinėse juk buvo būdinga ankstyvojoje Bažnyčioje, ypač Romos imperatorių vadovaujamais krikščionių persekiojimų laikais. Pamaldos kapinėse atgyja vėl prasidėjus krikščionių politiniam persekiojimui Kontrreformacijos laiku Prancūzijoje. Prancūzų reformatai – hugenotai – melsdavosi nuošalio-se vietovėse, toliau nuo kardinolo šnipų ar gvardiečių akių. Dažnai kapinėse. Šiuo tikslu jie turėdavo greit ir patogiai surenkamas, lengvai nešiojamas sakyklas Dievo Žodžio skelbėjams. Vieną tokią teko matyti prancūzų protestan-tizmo istorijos draugijos muziejuje Paryžiuje. Pamaldos kapinėse nėra naujiena krikščionybės istorijoje,

tačiau šiais laikais daugiau niekur neteko to aptikti, bent jau Vakarų Europos evangelikų reformatų bažnyčiose.

Baltijos kraštuose ši tradicija gyva, dauguma šių kraštų tradicinių evangelikų: liuteronai, reformatai ir baptistai – švenčia kapinių šventes.

Spėju, kad tai Rytų Bažnyčios įtaka, nes stačiatikiai ir sentikiai panašias šventes taip pat švenčia.

2008 m. vasarą įvyko 38 evan-gelikų reformatų kapinių šventės. Jose pamaldas laikė 5 kunigai. 21 kapinių šventė Biržų, 10 – Papilio, 6 – Nemunėlio Radviliškio ir 1 – Švobiškio evangelikų reformatų parapijose. Švenčių metu kapinės virsdavo gyva Kristaus surinkimo vieta, kur susitinka keletas krikščionių kartų. Tų, kurių kūnai ilsisi ramybėje ir tų, kurie tikėjimo kovą dar tęsia. Kapinių šventėse

dalyvių nemažėja, gal ir daugiau nei seniau.

Kapinių švenčių datos būdavo kasmet paskiriamos vis kitos, su-sitarus tikintiesiems ir kunigams. Siekiama, kad per septynerius metus būtų visos, net labai senos kapinaitės aplankytos. Šventės įprastai vyksta kiekvieną savaitgalį: šeštadienių ir sekmadienių popie-
tę. Išimtys – Sinodo suvažiavimo ar Konfirmacijos švenčių metu, kur dalyvauja visi kunigai. Siekiama ateityje išlaikyti pastovias kapinių švenčių datas, kad jos būtų įpras-tos. Apie kapinių šventes įprastai skelbiama Bažnyčios internetinėje svetainėje, Biržų ar Pasvalio rajonų ar kitoje spaudoje.

Kapinių šventės tampa jau iš-nykusių kaimų dar likusių senolių bei jų palikuonių – kitur gimusios jaunos kartos susitikimų vieta.

Kapinių šventės iš esmės jau vi-sur susideda iš dviejų dalių: pamal-dų kapinėse ir agapės po pamaldų. Ten, kur yra sąlygos po pamaldų susirenkama į kaimynystėje esančią sodybą. Kitur susirenkama šalia kapinių, paruošus vietą, atviroje erdvėje.

Visos 2008 m. aplankytos ev. ref. kapinės buvo gražiai sutvarky-tos. Kapinėse ne visur evangelikai reformatai pasiduoda bendroms pasaulietinėms madoms – savo kapavietes įrėminti kvadratiniais aptvarais ar jas visai užbetonuoti. Kapinės išlieka žaliu, mielu ap-silankyti – „ramybės sodu“. Ant paminklų sugrįžta Šventojo Rašto žodžiai. Evangelikų reformatų kapinės yra mūsų bažnyčios po atviru dangumi – tikėjimo tvirtovės su ištikimomis šventųjų įgulomis. Kiek ilgai šios įgulos išsilaikys sau-godamos senas evangelikų refor-matų parapijų sienas, evangeliško tikėjimo tradicijas? Tai priklauso nuo šių įgulų ainių gyvo tikėjimo šiandien. Dievo Žodžio mokinių dėmesys geriems senolių tikėjimo pavyzdžiams, pagarba tėvams ir motinoms yra laidas gyvajam Dievo Surinkimui ilgai gyventi šioje žė-mėje, kurią mums davė Viešpats.

Kun. Rimas Mikalauskas
Sutrupinta iš InfoRef.lt

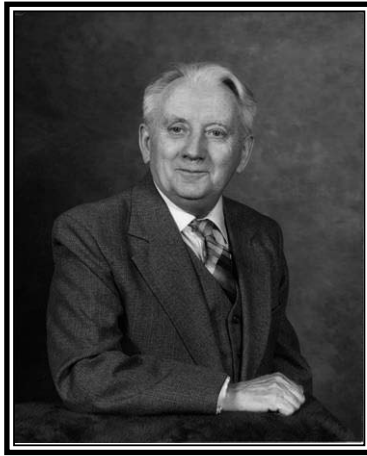
Ad memoriam kunigui Alfredui Vėliui (1918–2009)

2009 m. vasario 3 d. savo sūnaus Jurgio namuose Pensilvanijos valstijoje mirė Biblijos vertėjas, pedagogas, kunigas Alfredas Vėlius. Kovo mėnesį jam būtų suėję 91-eri.

A.Vėlius gimė 1918 m. Stanikiškėse, Šilutės apskrityje. Baigė Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnaziją, studijavo teologiją Ciuricho universitete, Šveicarijoje. Antrojo pasaulinio karo metais studijavo Kauno ir Vilniaus universitetuose, baigė aukštuosius pedagogikos mokslus. Nuo 1941m. dėstė vokiečių kalbą Šiaulių mokytojų seminarijoje, vėliau – Šiaulių prekybos institute.

1944 m. paimtas priverstiniam Karaliaučiaus fortifikavimo darbams. Baigiantis II pasauliniam karui atsidūrė Vakarų Vokietijoje, JAV zonoje.

Po karo dirbo JAV ir Jungtinių Tautų tremtinių įstaigose Vokie-

tijoje. 1948 m. pakviestas skaityti teologines pedagogines paskaitas išėviams lietuviams Jungtinių Tautų – Pasaulinės liuteronų federacijos centre Vokietijoje.

Išvykęs į JAV studijavo Čikagos ir Ilinojaus universitetuose anglų kalbą ir sociologiją. Sudarė gali-

mybes keliems išėviams atvykti į JAV. Gavęs pilietybę, 1956–58 m. mokytojavo vietos vidurinėje mokykloje. Laisvalaikiu vertė į lietuvių kalbą Bibliją. Jo parengtas Šventojo Rašto vertimas su Apokrifinėmis knygomis išleistas 1988 m. A.Vėlius išleido 4 pedagoginio pobūdžio veikalus: „Keletas amžinybės tiesų ir įstatymų“, „Aukla“, „Malūnas“, „Pagarba tam, kuriam tokia prītinka“. 1992 m. balandžio 26 d. ordinuotas kunigu ev. liuteronų bažnyčioje Šilutėje. 1992–1994 m. dėstė dogmatiką Klaipėdos universiteto Evangeliškosios teologijos centre, laikydavo pamaldas Vilniaus liuteronų parapijoje.

Kun.A.Vėlius palaidotas Čikagos Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Pagal www.liuteronai.lt

A.A.

Sausio 26 d. mirė
EMILJA
DANUTĖ
NAKTINYTĖ
LUKOŠEVIČIENĖ.

Liūdime kartu
su Jos vyru,
dukra Danute,
sūnumi Gintautu
ir seserimi
Otilija Jociene.

Vilniaus
ev. reformatų
parapijos valdyba

PAVASARIO GEISMAS

... kai Tau labai skaudu, kai niekas nebemiela...

Tamsa ir šalčiai gniaužė žolę, kad labai ilgai nedžiūvo –
Toks keistas šios žiemos katarsis – viskas jau staiga pražuvo,
Pusny įšalo paskutinis laiško žodis tyliai tyliai –
Dabar tik sniegena kažko per taką straksi – myliu myliu – – –

Žinai, kad nieko neberasi, viskas dingio lyg nebuvo –
Nebuvo priesaikų, labai karštų nebuvo – jau pražuvę
Be purvo, dumblo, be niekšybių – baltos sniego bonios –
Užklotos, užmyluotos, jokio skausmo, stovi romios – – –

Bet aš jaučiu, negali žolės mirti, negali taip nudžiūti –
Todėl meldžiu dar kart žodžius į laišką grįžt ir vėlei būti,
Ir vėl kaip sniegena karštai uždegti balto tako viltį,
Išbraukti užsibuvusią tylos minutę, nenutilti – – –

Vaje, turės galiausiai prasikalti tas galingas geismas –
Klegės upeliai, paukščiai prasiverš į tėviškes, lyg gaisras,
Uždegs ir vėl širdis be jokio reikalo, reikšmingo žodžio –
Žibutės lyg akių saulutės prasiskleis į šviesą godžiai – – –

Ar Tu dar būsi, ar laiškų Tu lauksi – dingio lyg nebuvo –
Nupūs vėjeliai, kiemsargiai nurankios kas visai supuvę,
Galčiausiai lietūs nuskalaus takus, kad nekaltai pradėti –
Nebemeluot, beveik nelieš, be žodžių dviese patylėti – – –

Vytautas Gocentas

Vilnius, A.D. 2007 vasaris, kuomet pavasario geismo laukėm

INFORMACIJA

■ **2008 m. gruodžio 20 d.** Biržuose į paskutinį 2008-ųjų metų eilinį posėdį buvo susirinkusi Konsistorija. Nuo savo kadencijos pradžios - 2007 metų birželio mėn. - Konsistorija buvo susirinkusi 10 kartų, ir savo trejų metų kadencijos laike jau yra pusiaukelėje iki naujų Konsistorijos rinkimų 2010 metų birželio mėnesį.

■ **Gruodžio 22 d.** Signatarų namuose Vilniaus ev. reformatų sekmadieninės mokyklėlės vaikai susitiko Kalėdų šventėje. Šiais metais šventės tema buvo Mikė Pūkuotukas, tad vaikai ir jaunimas pasipuošė rudnosiukų, ilgaausių, nulėpausių, knysliukų ir kitų šios pasakos herojų kaukėmis. Veikė laimės šulinys.

■ **2009 m. sausio 14 d.** vykdydamas parlamentinę kontrolę Seimo Žmogaus teisių komitetas (pirmininkas Arminas Lydeka), kurio viena iš veiklos kryptių yra rengti ir svarstyti įstatymų bei kitų teisės aktų projektus bei pasiūlymus su piliečių teisių garantijomis ir Lietuvoje gyvenančių tautybių santykių reguliavimu susijusiais klausimais, pradėjo nagrinėti ilgiau nei dešimtmetį vilkinamą nuosavybės gražinimo Kauno evangelikų

Po boulingo turnyro

reformatų bažnyčiai klausimą. Į nagrinėjimą, be kitų suinteresuotų asmenų, buvo pakviesti ir LERB gen.superint. Rimas Mikalauskas.

■ **Sausio 24 d.** Kaune vyko Lietuvos reformatų jaunimo draugijos „Radvila“ organizuotas tradicinis „Tarpautinis boulingo turnyras“, prasidėjęs pamaldėėmis Kauno ev.liuteronų bažnyčioje, kurioje dabar meldžiasi ir reformatai.

■ **Sausio 30 d.** režisieriui Oskarui Koršunovui (mūsų parapijietės Editos Tunkūnaitės Koršunovos sūniui) buvo įteiktas Prancūzijos Meno ir literatūros kavaleriaus ordinas, kuriuo apdovanojami asme-

nys, pasižymėję meno ir literatūros srityse. Toks Meno ir literatūros ordino riterio titulas 1992 metais buvo suteiktas poetui ir filmininkui Jonui Mekui, 1995 metais – vienam žinomiausių Lietuvos režisierių Juozui Miltiniui (po mirties). Nacionalinės premijos laureatas ir daugelio Europos teatrų prizų laimėtojas O. Koršunovas nuo 1999 metų vadovauja Vilniuje įkurtam O. Koršunovo teatrui, kuriam 2004 metais buvo suteiktas Vilniaus miesto teatro vardas. Režisierius yra pastatęs daugiau nei 30 spektaklių Lietuvos ir užsienio teatrų scenose. Su Prancūzijos teatru „Comedie-Francaise“ O. Koršunovas dirbo režisuojant spektaklį pagal Williama Shakespeare'o pjesę „Užsispyrėlės sutramdymas“. Šio teatro vizito Lietuvoje proga ir buvo O. Koršunovui įteiktas vienas garbingiausių Prancūzijos apdovanojimų.

■ **Kovo 6 d.** 17 val. Vilniaus ev. liuteronų bažnyčioje vyks ekumeninės pamaldos už moteris pasaulyje. Šiais metais bus meldžiamasi už Papua Naujosios Gvinėjos moteris.

■ **Į 2009 m. liepos 26 d.** vyksiančias ekumenines pamaldas, paminint Lietuvos vardo tūkstantmetį, Romos katalikų Bažnyčios vadovai pakvietė dalyvauti Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios atstovus.

Kauno evangelikų reformatų bažnyčia

Tradiciskai tarpušvenčiu lankėme parapijiečius.
Nuotraukoje: kun.R.Stankevičius su Vanda Baranauskiene (viduryje)
ir Regina Variakojyte bei jos seserimi Eugenija Pliuškevičiene.

Sveikiname

RŪTĄ IR GIEDRIŲ VAITIEKŪNUS
su gražia Jų šeimos švente,
sausio 22 dieną gimus sūneliui.

Sveikatos Jums ir mažajam Dovydeliui linki
Vilniaus ev. reformatų parapija
ir LERJ draugija „Radvila“.

Mūsų brangioji diakonė **GITANA GASIŪNAITĖ**
sausio 14 d. pagimdė antrą sūnelį – Danielių.

Sveikiname Gitaną, Eugenijų ir mažąjį Dominyką,
siunčiame jiems į Prahą geriausius linkėjimus.

Vilniaus ev. reformatų parapija

Sveikiname

parapijietį **SAULIŲ PLEPI,**
sausio 10 d. atšventusį 70 metų jubiliejų,
linkime stiprios sveikatos ir Dievo palaimos.

Vilniaus ev. reformatų parapijos valdyba

Lietuvos reformatų Bažnyčios vadovybė:

Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios
Unitas Lithuaniae
Sinodo Konsistorijos
prezidentė

krt. dr. Renata Bareikienė
mob. 8 688 8 86 32

Lietuvos reformatų kunigų telefonai:

Gen. superintendentas
kun. Rimas Mikalauskas
gyv. Biržuose
mob. 8~686 6 63 83,

Senjoras kun. emeritas Petras Čepas
gyv. Medeikiuose
tel. 8~450 5 85 77.

kun. dr. Kęstutis Daugirdas
(gyv. Vokietijoje)

kun. Tomas Šernas
gyv. Vilniuje, tel. 213 18 10
mob. 8~687 5 68 46,

kun. Raimondas Stankevičius
gyv. Vilniuje
tel. 8~5 240 65 95
mob. 8~655 4 36 78

kun. Sigita Švambarienė
gyv. Biržuose

mob. 8~681 6 66 61
diak. Gitana Gasiūnaitė
gyv. Prahoje
el. p. saules_miestas@yahoo.com

kun. Tomas Sakas
gyv. Kaune
mob. 8~656 4 50 16

Parapijos vadovybės telefonai:

Valdybos pirmininkė
krt. dr. Renata Bareikienė
mob. 8 688 88632

Valdybos pirmininkės pavaduotoja
Donata Indriūnaitė 234 28 24.

Seniūnai:

Vida Cupreva 236 32 24 d.,
mob. 8 673 0 45 37,

Dalija Gudliauskienė 242 91 18,
mob. 8 685 74951,

Olga Tamulėnaitė
277 03 14, mob. 8 613 60242

Rūta Vaitiekūnienė
mob. 8 685 3 70 27,

Danguolė Juršienė 219 11 09 d.,
241 69 81 n., mob. 8 612 20 402

Laiškus redakcijai galite rašyti
Laisvės pr. 55-10 LT-07190, Vilnius

Dalijai Gudliauskienei
El. paštas: dalija@mail.lt,

Parengė Dalija Gudliauskienė,
Korektorė Dalia Prionskietytė

Leidėjas:

Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.